

Notat

1. marts 2011
INT

Initiativet om en europæisk konkurrenceevnepagt

Baggrund

I forbindelse med DER den 4. februar 2011 vedtog eurolandenes stats- og regeringschefer en erklæring om, at der skal tages yderligere skridt i koordinationen af den økonomiske politik i euroområdet i form af en såkaldt ”konkurrenceevnepagt”. Også ikke-eurolande vil kunne deltage i et sådant samarbejde.

Der er endnu ikke fremsat konkrete forslag, ligesom der endnu ikke har været politiske forhandlinger. Baseret på kontakter på embedsmandsniveau tegner der sig dog et foreløbigt billede af konkurrenceevnepagtens indhold og form.

Forventet form af en Konkurrenceevnepagt

Det ventes, at konkurrenceevnepagten vil indebære en metode, hvor landene opnår enighed om nogle overordnede mål, og hvor de enkelte lande selv har ansvaret for og forpligter sig til at vælge de økonomisk-politiske initiativer, der efter landets opfattelse vil være effektive for at nå disse mål. Enigheden om de overordnede mål og forpligtelserne til de nationale midler vil skulle fastlægges på stats- og regeringschefernes niveau.

Konkurrenceevnepagten ventes således at skulle basere sig på landespecifikke forpligtelser med henblik på at opnå fælles fastsatte mål indenfor særlige politikområder, og implementeringen af konkurrenceevnepagten ventes at blive overvåget på grundlag af udviklingen i en række relevante indikatorer i forhold til de lande, der klarer sig bedst inden for det pågældende område.

Et grundlæggende princip i et nyt samarbejde om en konkurrenceevnepagt i EU ventes således at være, at ansvaret for den økonomiske politik påhviler landene og valg af konkrete politiktiltag – i det omfang et land har udfordringer inden for et område – vil være det enkelte deltagende medlemslands prerogativ. Der vil muligvis blive fastsat åbne og indikative lister over tiltag, som generelt vurderes at være effektive i forhold til de overordnede mål, således at landene kan vælge tiltag på disse lister eller vælge nogle andre tiltag.

Konkurrenceevnepagten ventes at bygge videre på eksisterende relevante processer i det økonomiske samarbejde i EU – dvs. især det europæiske semester, de økonomiske retningslinjer, den årlige vækstundersøgelse, dele af 2020-strategien og den styrkede økonomiske koordination i forlængelse af van Rompuy-taskforcens anbefalinger. Merværdien af en konkurrenceevnepagt vil særligt kunne bestå i, at dette samarbejde i højere grad forankres på det højeste politiske niveau, hvor stats- og regeringscheferne forpligter sig politisk til bestemte mål og på grundlag heraf nationalt fastsatte virkemidler til indfrielse af disse mål.

Forventet indhold

Der er endnu betydelig usikkerhed om de konkrete indhold i konkurrenceevnepagten. De overordnede mål for konkurrenceevnepagten, som der på et foreløbigt grundlag kan blive lagt op til enighed om, er:

- Styrket konkurrenceevne
- Højere beskæftigelse
- Styrket holdbarhed af de offentlige finanser

Ansvar for valg af konkrete initiativer til fremme af de overordnede mål hører under det enkelte land.

Styrket konkurrenceevne

Fremskridt mod et ventet fælles mål om styrket konkurrenceevne ventes at blive vurderet på basis af udvikling i forhold vedr. løn og produktivitet. Der kan ventes særlig fokus på, om lønudviklingen er i overensstemmelse med produktivitetsudvikling, idet der lægges vægt på respekt for nationale arbejdsmarkeds- og løndannelsesmodeller, og fokus på tiltag, som understøtter produktivitetstiltag, herunder konkurrence, uddannelse og forskning.

Højere beskæftigelse

Fremskridt mod et ventet fælles mål om højere beskæftigelse ventes at blive vurderet på basis af strukturelle arbejdsmarkedsforhold og evt. skatteforhold. Der ventes særligt fokus på reformtiltag, som kan fremme arbejdsmarkedernes fleksibilitet.

Styrket holdbarhed af de offentlige finanser

Fremskridt mod et ventet fælles mål om styrket holdbarhed af de offentlige finanser ventes knyttet til vurderinger af om gældsudviklingen er holdbar på lang sigt, givet den nuværende økonomiske politik, særligt pensionssystemer og overførselsystemer, og givet den demografiske udvikling. Der ventes generelt særligt fokus på senere tilbagetrækning, herunder om tilbagetrækningsalderen afhænger af den forventede levetid, og på etableringen af ambitiøse nationale budgetmæssige rammer, der understøtter landenes efterlevelse af de fælles EU-regler i Stabilitets- og Vækstpagten.

Konkurrenceevnepagten vil muligvis også berøre kommende eller aktuelle tiltag på EU-niveau vedr. bl.a. et ventet kommende forslag om en fælles harmoniseret selskabsskattebase, og yderligere nationale kriseløsningsmekanismer for banker for således bedre at kunne understøtte den finansielle stabilitet.

Regeringens foreløbige vurdering

Det er grundlæggende positivt, at eurolandene og deltagende ikke-eurolande i kraft af initiativet om en konkurrenceevnepagt i højere grad ønsker at styrke fokus på økonomiske reformer, som styrker vækstpotentiale, arbejdsudbud, finanspolitisk holdbarhed og konkurrenceevne, der fremadrettet udgør betydelige udfordringer for EU-landene.

I forhold til en evt. dansk deltagelse lægger regeringen vægt på en metode, hvor fælles mål bør være af overordnet karakter, og hvor nærhedsprincippet respekteres, idet en række af de områder, der ventes inddraget er national kompetence, således at der sikres, at landene har fleksibilitet med hensyn til valg af de konkrete politikinstrumenter, og at eventuelle anbefalinger ikke er præskriptive i forhold til de præcise midler.

Endvidere lægger regeringen vægt på, at konkurrenceevnepagten er i overensstemmelse med det eksisterende EU-samarbejde, der understøtter vækst og beskæftigelse. Det gælder især EU27-samarbejdet om det indre marked, som bør udbygges yderligere. Pagten skal således bidrage til at styrke det eksisterende samarbejde inden for traktaten, men øge politiske forpligtelse på stats- og regeringschefniveau til at de enkelte lande gennemfører de nødvendige reformer.

Beslutning om eventuel dansk deltagelse afhænger af den endelige form og indhold af konkurrenceevnepagten, herunder rammen for ikke-eurolandes deltagelse. Stillingtagen hertil vil blive forelagt Folketingets Europaudvalg i overensstemmelse med de normale procedurer vedrørende økonomisk-politiske spørgsmål i EU.

Videre proces

Konkurrencepagtens nærmere indhold og form drøftes p.t. i en proces primært mellem euro-landene, som leder frem mod et separat topmøde for eurolandene den 11. marts. Sagen vil desuden være på dagsordenen på DER den 24.-25. marts.

Frem mod DER den 24.-25. marts bliver der ført konsultationer med EU-landene, der skal afsøge mulighederne for konkrete veje fremad. Danmark var på embedsmandsniveau indkaldt til konsultation den 23. februar, der først og fremmest var en lejlighed for repræsentanter for DER-fomanden til på embedsmandsniveau at gøre rede for deres hidtidige overvejelser vedr. form og indhold, og hvor de foreløbige danske meldinger lå på linje med ovenstående.